

Irena Kutyłowska

Zamość - Zamczysko

Informator Archeologiczny : badania 17, 241

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Komunikacyjnymi oraz murywanymi dziełami obronnymi przedpoła! murem Carnota z brukowacym ciągiem komunikacyjnym przy nim oraz sbudowanymi na basie muru Carnota budynkiem kojca posadowionym w strefie fosy mokrej, która przez kojce przepływała sklepienym kanałem przepustowym. Cały omawiany zespół powstał w XIX wieku i stanowił kilka faz nowoczesniejszego systemu obojcznego twierdzy. Temat będzie kontynuowany.

Drugim obszarem objętym badaniami archeologicznymi było przedpole południowego oszoła bastionu 3, były to badania ratownicze na obszarze planowanej inwestycji. Zakazano siedem wykopów o łącznej powierzchni około 140 m² obejmując osze przedpole bastionu 3. Rozpoznano etapy ukształtowania terenu na tym odcinku, odsłonięto XVI-wieczny poziom terenu wyznaczony przez nawarstwienie ceglano-wielkiej Zalawy broniącej miasto od południa, na tych nawarstwieńcach usypane zostały grobla, wzmocniona konstrukcjami drewnianymi. Grobla uokliwiała dotarcia do miasta przez Wielką Zalawę do Bramy Szczebrzeckiej. Ostatni stop ocytelny w stratygrafii stanowi usypanie słońcizola w XIX wieku i ukształtowanie fosy w przestrzeni pomiędzy słońcizolami, a oszłem południowym bastionu 3.

Nadzory archeologiczne pełniono nad wykopami budowlanymi w różnych punktach Starego Miasta: w obrębie Bloku IX, przy pełzcu Zamoyskich oraz przy wieży kolegiaty. Wykonano pełną dokumentację profili, inwentaryzację relikwów architektury, prowadzone nadzory pozwalają na zorientowanie się w głównych poziomach użytkowych i budowlanych bloków i placów miasta a także w XVI-wiecznej konfiguracji terenu na którym zlokalizowano Zamość.

Badania i nadzory będą kontynuowane.

ZAMOŚĆ - Zamozyzsko

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii
w Lublinie

Badania prowadziła dr Irena Kutylowska. Finansowało Biuro
Badań i Dokumentacji Zabytków w Zamościu. Drugi sezon
badań. Fortyfikacje nowożytne /2 poł. XVI w. - 1 poł.
XVII w./.

Podczas drugiego sezonu przebadano powierzchnię 78 m². Wykopy zlokalizowano na linii umocnień w partii północnej i południowej fortyfikacji w celu rozpoznania ich struktury oraz wyjaśnienia ewentualnych różnic chronologicznych wynikających z analizy XIX-wiecznych planów obiektu.

W wyniku badań ustalono, że oszłość umocnień powstała równocześnie i wiązadło je można z fortifikacjami powstającymi już od 2. połowy XVI wieku, przy czym obiekt ten najprawdopodobniej jest tzw. willą wzniesioną przez Jana Jaroszewicza dla Tomasza Zamoyckiego około 1633 r.

Należy tu sprostować uwagi /sprawozdania z badań - zob. "IA 1982"/ odnoszące się do planu Zamościa i okolic z 1809 r. - na planie tym, po stronie wschodniej osterobastionowego zamku-pełzcu, znajduje się /słabo ocytelny/ sześcioramienny narys zachowanego do dziś założenia bastionowego na Zamożaku. Prawdopodobnie tradycja zamku bastionowego w klasycznej osterobastionowej formie spowodowała wprowadzenie takiego obiektu na omawiany plan. Badania obecnie umocnienia o zachowanym do dziś narysianiu znajdują się bowiem również na planie z 1772-1779 /?/ odkrytym przez Profesora W. Zina w Wiedniu i jeszcze nie opublikowanym.

Badania będą kontynuowane.